

השותפין פרק ראשון בבא בתרא

(א) [לקמן פ"ג, ט] וליעל ב:;
 (ב) [מסדרין ק"ג, ד] רביל
 מ"ו וליעל תביא רשב"ג כ"ו,
 (ג) [שבת מ"ב, ו] וכן הוא
 ב"מ
 (ד) [לקמן ט, ו] וכן הוא
 (ה) [פסחים ט"ז, א]
 (ו) [מ"א למא להיות לו,
 ט] כ"א: שמה עדי שקד הן,

הגהות הב"ח

(א) גמ' ורב אמר י' לתי:
 (ב) שם ה' מאבראי וכו' וכן
 ה' וכן מאבראי (א) שם
 דפוסתח דידיה מאבראי
 רשב"ג אומר וכו' תנא
 רשב"ג אומר לא כל ילידי
 ויפסקא כופין אומי לבעת בית
 שגרי ודלת תלמי נמקח:
 (ג) שם אמר ליה ר' לר' רבנן:
 (ד) הוב' ד"ה אין ליה וכו'
 כל אחד חלקו (טו) וכו' ד"ה
 ומיפת חלק נמקח: ד"ה
 לפי כ' וכן ה' ה' כמנה:
 (א) ב"ד אכל הדיבא ותענו
 במדבר וכו' כיון דתענו איכא:

לענין רש"י

שירד"ר [שיירדור"א].
 מנוול.

מוסף רש"י

מר ינוקא ומר קשישא.
 שני גמס' היו לרב חסדא וחס
 שניהם שוין, אלא שגמס'ו
 קרין לו מר קשישא ולענין
 קרין לו מר ינוקא (מבנות
 109). האהנין שחלקו.
 שניהם מוכרין זה לזה, אין
 להן לא דרך זה על זה.
 אם תלמי שני שדות אחד נטל
 חילוף אחד נטל פטמי ואין
 הפטמי יכול ליתנם לעדוהו
 אלא דרך חילוף בדרך חילוף
 אלו נכנס, אין לו לפטמי
 דרך על חילוף, משום דעביד
 ענין יפה מוכר וכן שיר
 דרך לעצמו ויפין שמכר לו
 לאחיו ששילוח ענין
 יפה מכר לו כל השדה והדקן
 ולא שיר לעצמו במכירה זו
 כלום (רשב"ג קמ"ח ס"ח). ולא
 חלונות זה על זה. ואם
 אחי צוה (108). שהלכות
 קבוצות הן. לומר ששלהם
 הן. ורב אמר יש
 להן. לומר ענין רעה מוכר
 ומשיר לעצמו צוה שמכר
 לאחיו דבר הארץ לו כגון דרך
 וארץ (108). כופין אותו.
 כל אחד צוה להחליף את חלקו
 כגון, לבנות בית שער.
 גמס'ו סתם נגד שער עגול
 פניו וענין ב"מ ה' הקף
 פתח קמין מן הלך משום חזק
 רלוות בני רב"ז שלא יכלו
 מן הסדר (רש"י ב). והיא
 באנשי העיר. למן פ"א רב
 העיר (פ"ד ק"ג). ורבנן
 לא צריכי טעירותא. חומה.
 ממנומה כדכתיב (ש"ל ב')
 שצדק משורר עליו (ב"ב
 109). כמגדלות. שמניען על
 העיר (פ"ח ט"ז).

רבינו גרשום (המשך)

תני דלת [הצדן] במתני'
 והצדן תנן לא לבית השער:
 חצר הסמוכה לית' צריכה
 בית שער. כלומר אם
 מכו שאינו מופלש ויש
 בו חצירות אותן שבפנים
 אין צריכות שער ולא היו
 כופין אבל אותה הסמוכה
 לה' צדן והיו כופין:
 ורבנן דמתני' ולא פליגי
 בין סמוכה לשאינה סמוכה
 דיומנין דרחיקי רבים במכו
 ועיילי ואתי חזו
 לההוא ואיכא חזיק ראה
 מבני רה"ו: הסמוכה לטפס.
 משום גיטות: כשהן שוכן
 מבני העיר. לצורך חומה
 קבע בה סממנות. קבע הבה
 (שם) [יחזק] הוא שלא מוטט: לפי קירוב בתים. כלומר אותן בתים חיצוניות שצריכים להם יתר לחיזוק החומה יותר מן הפנימית
 ויתנו יתרו אי לא: דשורא ארבעין. שפסק עליהם ליתן חלקם לבנות החומה: רבנן לא צריכי טעירותא. שתורה ומשעים טובים
 שלהם משמרים אותן: השתא כל ישראל עם הצדיקים בחול וצדיקים לברם יותר מחול בתמיה. ומה חול שמועט ממשיכים טובים
 של צדיקים מגין על חים שאין עוברין אותו גלי ים. על אחת כמה וכמה שמגנין עליהם מעשיהם ולא צריכי טעירותא: כי
 אחא. ריש לקיש לקמיה דרי יוחנן: אני חומה. זו תורה שמועט על לומדיה כחומה שמועט על אנשי העיר: ושירי כמגדלות

נהרדעי לטעמייהו. רב חמא דמן נהרדעא הוא דלא ק"ל הא דלדור
 צה כדדרו אבהי ולס כן חילקנו אזיל לטעמייהו דנהרדעי דלמר
 שמואל דהוא מנהרדעא: האחינן שחלקו. ונטל זה שדה לנפון זה
 לדרוס והיה אצוי רגיל להיות לוי (ליכנס דרך זו לתוך זו אין יכול
 לומר דרך לי עליך: ולא חלונות.

לעבר על סמימת אורו: ולא
 סולמות. אם נטל זה צית וחצר זה
 נטל עלייה אין לו לקבוע סולם
 בחצירו של זה לעלות לעלייתו: ולא
 אמת המים. להביאה מן הנהר דרך
 שדהו של זה לתוך שלו: כפ"א.
 שוכר שהוא פרוע לאציהס: ומרעי
 ליה. לשוכר שהן עדי שקר ט):
 ב"תני' גופין אופו. אם זן החצר
 שאינו רואה לסייע את בני החצר
 לצנות להן צית שער להיות שומר
 הפתח ויש שם כלל ומרחיק את בני
 רשות הרבים מלהלך בחצר: ודלם.
 לשער החצר לנועלו: לא כל החצרות
 ראויים לצית שער. גמ' מפרש
 איון היא הראויה: ויפה פלגשי פטרי.
 לשאת עמסה בעול: גמ' ולא
 אישעמי כהדיה. לפי שמפסיק בענייני
 הנועקין ואין קולם נשמע: מגואי.
 לחצר גרישומא הוא לפי שגלת החצר
 נעול והעני לווען וצית שער שבפנים
 מפסיק הקול: מנראי. אינו מפסיק
 בפניו שהרי נכנס לתוכו וכשאין לו
 דלת עסקיין: פותחם ידיה
 מאנראי. העני פותחה ונכנס פותחת
 שירוד"ר בלע"ז והוא של עך וממיד
 המפתח לתוכו: שאינה סמוכה.
 המשוכה להלן מרשות הרבים: נשסה
 גופים. לחומת העיר: קבע ע"ה
 מסמרום. הזהר לדון כן ולא מוח
 ממנה: קיוצו צפיס. צית הקרוב
 לחומה לרץ לחומת העיר יומר מן
 הרחוק: רמא דשורא ארבעין. הטיל
 יציאת חומת העיר על החכמים כמו
 על שאר בני אדם: חול. שהוא
 מועט ממעשיהם של צדיקים: מגין
 על הים. והוא לו לחומה כדכתיב
 אשר שמתי חול גדול לים (ירמיה ט):
 אלו

דידיה מגואי הא דפותחת ידיה (10) מבראי: כופין אותו לבנות בית שער
 ודלת לחצרו: תניא רבן שמעון בן גמליאל אומר לא כל חצרות ראויות לבית
 שער אלא חצר הסמוכה לרשות הרבים ראויה לבית שער ושאינה סמוכה
 לרשות הרבים אינה ראויה לבית שער ורבנן זימנין דרחקי בני רשות הרבים
 ועיילו ואתו: כופין אותו לבנות לעיר בו: (11) (ת"ר) כופין אותו לעשות לעיר
 דלתים ובריה) ורבן שמעון בן גמליאל אומר לא כל העיירות ראויות לחומה
 אלא עיר הסמוכה לספר ראויה לחומה ושאינה סמוכה לספר אינה ראויה
 לחומה ורבנן זימנין דמקרו ואתי גייסא בעא מיניה רבי אלעזר מרבי יוחנן
 כשהן גובין לפי נפשות גובין או דילמא לפי שבת ממון גובין אמר ליה לפי
 ממון גובין ואלעזר בני קבע בה מסמרות איכא דאמרי בעא מיניה רבי אלעזר
 מרבי יוחנן כשהן גובין לפי קירוב בתים הן גובין או דילמא לפי (12) ממון גובין
 אמר ליה ר' לפי קירוב בתים הן גובין ואלעזר בני קבע בה מסמרות רבי יהודה
 גשיאה רמא דשורא ארבעין אמר (13) ריש לקיש (14) רבנן לא צריכי טעירותא
 דכתיב יאספרם מחול ירכון אספרם למאן אילימא לצדיקים דנפישו מחלא
 השתא כולהו ישראל כתיב בהו: כחול אשר על שפת הים צדיקים עצמם
 מחול ירכון אלא הכי קאמר אספרם למעשיהם של צדיקים מחול ירכון וק"ו
 ומה חול שמועט מגין על הים מעשיהם של צדיקים שהם מרובים לא כל שכן
 שמגנינים עליהם כי אתא לקמיה דרבי יוחנן אמר ליה מאי טעמא לא תימא
 ליה מהא (15) אני חומה ושירי כמגדלות אני חומה זו תורה ושירי כמגדלות
 אלו

לל

ודלתים: לפי שבת ממון. מי שהוא עשיר נתן יותר או לפי נפשות שבעיר שכולן יתנו בשוה: קבע בה סממנות. קבע הבה
 (שם) [יחזק] הוא שלא מוטט: לפי קירוב בתים. כלומר אותן בתים חיצוניות שצריכים להם יתר לחיזוק החומה יותר מן הפנימית
 ויתנו יתרו אי לא: דשורא ארבעין. שפסק עליהם ליתן חלקם לבנות החומה: רבנן לא צריכי טעירותא. שתורה ומשעים טובים
 שלהם משמרים אותן: השתא כל ישראל עם הצדיקים בחול וצדיקים לברם יותר מחול בתמיה. ומה חול שמועט ממשיכים טובים
 של צדיקים מגין על חים שאין עוברין אותו גלי ים. על אחת כמה וכמה שמגנין עליהם מעשיהם ולא צריכי טעירותא: כי
 אחא. ריש לקיש לקמיה דרי יוחנן: אני חומה. זו תורה שמועט על לומדיה כחומה שמועט על אנשי העיר: ושירי כמגדלות

מר ינוקא ומר קשישא בריה דרב חסדא לרב
 אשי נהרדעי לטעמייהו (6) דאמר ר"ג אמר
 שמואל "האחינן שחלקו אין להן לא דרך זה
 על זה ולא חלונות זה על זה ולא סולמות
 זה על זה ולא אמת המים זה על זה והזהירו
 בהן שהלכות קבוצות הן (6) ורבא אמר יש
 להן: ההוא שטרא דיתמי דנפיק עליה תברא
 אמר רב חמא "אגבויי לא מגבינן ליה
 ומיקרע לא קרעינן ליה אגבויי לא מגבינן
 ליה דנפק תברא עליה מיקרע לא קרעינן
 ליה דכי גדלי יתמי דילמא מייתו ראייה
 ומרעי ליה אמר ליה רב אחא בריה דרבא
 לרבינא הלכתא מאי א"ל בבולהו הלכתא
 כרב חמא לבר מתברא דסהדי בשקרי לא
 מחזקינן מר זוטרא בריה דרב מרי אמר
 יבהא נמי הלכתא כרב חמא דאם איתא
 דתברא מעליא הוא איבעי ליה לאפוקי
 בחיי אבוהון ומדלא אפקיה שמע מינה זיופי
 זיפיה: ב"תני' ט) כופין אותו לבנות בית
 שער ודלת לחצרו רבן שמעון בן גמליאל
 אומר לא כל חצרות ראויות לבית שער
 יכופין אותו לבנות לעיר חומה ודלתים ובריה
 רשב"ג אומר לא כל העיירות ראויות לחומה
 יכמה יהא בעיר ויהא כאנשי העיר י"ב
 חדש יקנה בה בית דירה הרי הוא כאנשי
 העיר מיד: גמ' למימרא דבית שער
 מעליותא היא והא ההוא חסידא דהוה רגיל
 אליהו דהוה משתעי בהדיה עבד בית שער
 ותו לא משתעי בהדיה לא קשיא הא מגואי
 הא (10) מבראי ואי בעית אימא הא והא
 מבראי ולא קשיא הא דאית ליה דלת הא
 דלית ליה דלת אבע"א הא והא דאית ליה
 דלת ולא קשיא הא דאית ליה פותחת הא
 דלית ליה פותחת אי בעית אימא הא והא
 דאית ליה פותחת ולא קשיא הא דפותחת

מר ינוקא ומר קשישא בריה דרב חסדא לרב
 אשי נהרדעי לטעמייהו (6) דאמר ר"ג אמר
 שמואל "האחינן שחלקו אין להן לא דרך זה
 על זה ולא חלונות זה על זה ולא סולמות
 זה על זה ולא אמת המים זה על זה והזהירו
 בהן שהלכות קבוצות הן (6) ורבא אמר יש
 להן: ההוא שטרא דיתמי דנפיק עליה תברא
 אמר רב חמא "אגבויי לא מגבינן ליה
 ומיקרע לא קרעינן ליה אגבויי לא מגבינן
 ליה דנפק תברא עליה מיקרע לא קרעינן
 ליה דכי גדלי יתמי דילמא מייתו ראייה
 ומרעי ליה אמר ליה רב אחא בריה דרבא
 לרבינא הלכתא מאי א"ל בבולהו הלכתא
 כרב חמא לבר מתברא דסהדי בשקרי לא
 מחזקינן מר זוטרא בריה דרב מרי אמר
 יבהא נמי הלכתא כרב חמא דאם איתא
 דתברא מעליא הוא איבעי ליה לאפוקי
 בחיי אבוהון ומדלא אפקיה שמע מינה זיופי
 זיפיה: ב"תני' ט) כופין אותו לבנות בית
 שער ודלת לחצרו רבן שמעון בן גמליאל
 אומר לא כל חצרות ראויות לבית שער
 יכופין אותו לבנות לעיר חומה ודלתים ובריה
 רשב"ג אומר לא כל העיירות ראויות לחומה
 יכמה יהא בעיר ויהא כאנשי העיר י"ב
 חדש יקנה בה בית דירה הרי הוא כאנשי
 העיר מיד: גמ' למימרא דבית שער
 מעליותא היא והא ההוא חסידא דהוה רגיל
 אליהו דהוה משתעי בהדיה עבד בית שער
 ותו לא משתעי בהדיה לא קשיא הא מגואי
 הא (10) מבראי ואי בעית אימא הא והא
 מבראי ולא קשיא הא דאית ליה דלת הא
 דלית ליה דלת אבע"א הא והא דאית ליה
 דלת ולא קשיא הא דאית ליה פותחת הא
 דלית ליה פותחת אי בעית אימא הא והא
 דאית ליה פותחת ולא קשיא הא דפותחת

ואי בעית אימא הא והא מבראי.
 ולא גרסינן הא והא מגואי
 דמגואי אין שייך לחלק בין אית ליה
 דלת ללית ליה וצין אית ליה פותחת
 ללית ליה דככל ענין הוא רע כיון שאין
 יכול לבא אלא עד פתח החצר ואין
 לפרש הא דלית ליה דלת כו' אלא
 קאי דהא צממני' כהדיא קמני כופין
 אותו לבנות דלת לחצר ומלאי דגרסי'
 מנראי קנת קשה דלא היו כשאר
 דלית ליה דלת ואלו ואלו מעלי הא והא
 פותחת והכא קניט ההוא דמעלי:
 ר"פ שבת ממון הן גובין. כיון
 דאין (11) סכנת נפשות לא
 אזלינן אלא צמר ממון (12) והכי נמי אמר
 בהגות בתרא (ב"ק דף קט"ז) שירא
 ההולכת במדבר ועמד עליה גייס
 מתחזין לפי ממון דליכא סכנת
 נפשות ממון דאין ליה גייסם דלא רק
 בשביל כיון ואף על גב דאמר בפ'
 זן סורר (סנהדרין דף ע"ג.) דהבא
 במתרתם נידון על שם סופו ומפרש
 רבא טעמא בגמ' משום חוקה דאין
 אדם מעמיד עצמו על ממון כו' ואפי'
 הילכן לא חשיב סכנת נפשות לפיכך
 אם יעמדו עליהם לטמיס ונתפשרו
 עמהם גובין לפי ממון אכל הכי
 (10) דטעו במדבר אמר התם
 דמתחזין אף לפי סכפות משום כיון
 דטעו איכא סכנת נפשות:
 ר"פ קירוב בתים הן גובין. פירש
 ר"ת ונותנין עניים קרובים
 יותר מרחוקים וכן עשירים קרובים
 יותר מעשירים רחוקים אכל עשירים
 כתיב ולי מה יקרו רעין אל מה עלמו ראשיהם ומכיו צמריה אספרם מחול ירכון:

נהרדעי לטעמייהו. רב חמא דמן נהרדעא הוא דלא ק"ל הא דלדור
 צה כדדרו אבהי ולס כן חילקנו אזיל לטעמייהו דנהרדעי דלמר
 שמואל דהוא מנהרדעא: האחינן שחלקו. ונטל זה שדה לנפון זה
 לדרוס והיה אצוי רגיל להיות לוי (ליכנס דרך זו לתוך זו אין יכול
 לומר דרך לי עליך: ולא חלונות.

לעבר על סמימת אורו: ולא
 סולמות. אם נטל זה צית וחצר זה
 נטל עלייה אין לו לקבוע סולם
 בחצירו של זה לעלות לעלייתו: ולא
 אמת המים. להביאה מן הנהר דרך
 שדהו של זה לתוך שלו: כפ"א.
 שוכר שהוא פרוע לאציהס: ומרעי
 ליה. לשוכר שהן עדי שקר ט):
 ב"תני' גופין אופו. אם זן החצר
 שאינו רואה לסייע את בני החצר
 לצנות להן צית שער להיות שומר
 הפתח ויש שם כלל ומרחיק את בני
 רשות הרבים מלהלך בחצר: ודלם.
 לשער החצר לנועלו: לא כל החצרות
 ראויים לצית שער. גמ' מפרש
 איון היא הראויה: ויפה פלגשי פטרי.
 לשאת עמסה בעול: גמ' ולא
 אישעמי כהדיה. לפי שמפסיק בענייני
 הנועקין ואין קולם נשמע: מגואי.
 לחצר גרישומא הוא לפי שגלת החצר
 נעול והעני לווען וצית שער שבפנים
 מפסיק הקול: מנראי. אינו מפסיק
 בפניו שהרי נכנס לתוכו וכשאין לו
 דלת עסקיין: פותחם ידיה
 מאנראי. העני פותחה ונכנס פותחת
 שירוד"ר בלע"ז והוא של עך וממיד
 המפתח לתוכו: שאינה סמוכה.
 המשוכה להלן מרשות הרבים: נשסה
 גופים. לחומת העיר: קבע ע"ה
 מסמרום. הזהר לדון כן ולא מוח
 ממנה: קיוצו צפיס. צית הקרוב
 לחומה לרץ לחומת העיר יומר מן
 הרחוק: רמא דשורא ארבעין. הטיל
 יציאת חומת העיר על החכמים כמו
 על שאר בני אדם: חול. שהוא
 מועט ממעשיהם של צדיקים: מגין
 על הים. והוא לו לחומה כדכתיב
 אשר שמתי חול גדול לים (ירמיה ט):
 אלו

מר ינוקא. הוא הגדול ועל שם שגולד צינקומו של רב חסדא קרי
 ליה מר ינוקא ומר קשישא הוא הנעיר ונולד בקשישומו של
 רב חסדא (ועיין רש"י כמובת פט: ד"ה מר): נהרדעי לטעמייהו.
 רב חמא נהרדעי הוא כדאמרין צפרק קמא דסנהדרין (דף פ' ז):

מר ינוקא ומר קשישא בריה דרב חסדא לרב
 אשי נהרדעי לטעמייהו (6) דאמר ר"ג אמר
 שמואל "האחינן שחלקו אין להן לא דרך זה
 על זה ולא חלונות זה על זה ולא סולמות
 זה על זה ולא אמת המים זה על זה והזהירו
 בהן שהלכות קבוצות הן (6) ורבא אמר יש
 להן: ההוא שטרא דיתמי דנפיק עליה תברא
 אמר רב חמא "אגבויי לא מגבינן ליה
 ומיקרע לא קרעינן ליה אגבויי לא מגבינן
 ליה דנפק תברא עליה מיקרע לא קרעינן
 ליה דכי גדלי יתמי דילמא מייתו ראייה
 ומרעי ליה אמר ליה רב אחא בריה דרבא
 לרבינא הלכתא מאי א"ל בבולהו הלכתא
 כרב חמא לבר מתברא דסהדי בשקרי לא
 מחזקינן מר זוטרא בריה דרב מרי אמר
 יבהא נמי הלכתא כרב חמא דאם איתא
 דתברא מעליא הוא איבעי ליה לאפוקי
 בחיי אבוהון ומדלא אפקיה שמע מינה זיופי
 זיפיה: ב"תני' ט) כופין אותו לבנות בית
 שער ודלת לחצרו רבן שמעון בן גמליאל
 אומר לא כל חצרות ראויות לבית שער
 יכופין אותו לבנות לעיר חומה ודלתים ובריה
 רשב"ג אומר לא כל העיירות ראויות לחומה
 יכמה יהא בעיר ויהא כאנשי העיר י"ב
 חדש יקנה בה בית דירה הרי הוא כאנשי
 העיר מיד: גמ' למימרא דבית שער
 מעליותא היא והא ההוא חסידא דהוה רגיל
 אליהו דהוה משתעי בהדיה עבד בית שער
 ותו לא משתעי בהדיה לא קשיא הא מגואי
 הא (10) מבראי ואי בעית אימא הא והא
 מבראי ולא קשיא הא דאית ליה דלת הא
 דלית ליה דלת אבע"א הא והא דאית ליה
 דלת ולא קשיא הא דאית ליה פותחת הא
 דלית ליה פותחת אי בעית אימא הא והא
 דאית ליה פותחת ולא קשיא הא דפותחת

ואי בעית אימא הא והא מבראי.
 ולא גרסינן הא והא מגואי
 דמגואי אין שייך לחלק בין אית ליה
 דלת ללית ליה וצין אית ליה פותחת
 ללית ליה דככל ענין הוא רע כיון שאין
 יכול לבא אלא עד פתח החצר ואין
 לפרש הא דלית ליה דלת כו' אלא
 קאי דהא צממני' כהדיא קמני כופין
 אותו לבנות דלת לחצר ומלאי דגרסי'
 מנראי קנת קשה דלא היו כשאר
 דלית ליה דלת ואלו ואלו מעלי הא והא
 פותחת והכא קניט ההוא דמעלי:
 ר"פ שבת ממון הן גובין. כיון
 דאין (11) סכנת נפשות לא
 אזלינן אלא צמר ממון (12) והכי נמי אמר
 בהגות בתרא (ב"ק דף קט"ז) שירא
 ההולכת במדבר ועמד עליה גייס
 מתחזין לפי ממון דליכא סכנת
 נפשות ממון דאין ליה גייסם דלא רק
 בשביל כיון ואף על גב דאמר בפ'
 זן סורר (סנהדרין דף ע"ג.) דהבא
 במתרתם נידון על שם סופו ומפרש
 רבא טעמא בגמ' משום חוקה דאין
 אדם מעמיד עצמו על ממון כו' ואפי'
 הילכן לא חשיב סכנת נפשות לפיכך
 אם יעמדו עליהם לטמיס ונתפשרו
 עמהם גובין לפי ממון אכל הכי
 (10) דטעו במדבר אמר התם
 דמתחזין אף לפי סכפות משום כיון
 דטעו איכא סכנת נפשות:
 ר"פ קירוב בתים הן גובין. פירש
 ר"ת ונותנין עניים קרובים
 יותר מרחוקים וכן עשירים קרובים
 יותר מעשירים רחוקים אכל עשירים
 כתיב ולי מה יקרו רעין אל מה עלמו ראשיהם ומכיו צמריה אספרם מחול ירכון:

נהרדעי לטעמייהו. רב חמא דמן נהרדעא הוא דלא ק"ל הא דלדור
 צה כדדרו אבהי ולס כן חילקנו אזיל לטעמייהו דנהרדעי דלמר
 שמואל דהוא מנהרדעא: האחינן שחלקו. ונטל זה שדה לנפון זה
 לדרוס והיה אצוי רגיל להיות לוי (ליכנס דרך זו לתוך זו אין יכול
 לומר דרך לי עליך: ולא חלונות.

לעבר על סמימת אורו: ולא
 סולמות. אם נטל זה צית וחצר זה
 נטל עלייה אין לו לקבוע סולם
 בחצירו של זה לעלות לעלייתו: ולא
 אמת המים. להביאה מן הנהר דרך
 שדהו של זה לתוך שלו: כפ"א.
 שוכר שהוא פרוע לאציהס: ומרעי
 ליה. לשוכר שהן עדי שקר ט):
 ב"תני' גופין אופו. אם זן החצר
 שאינו רואה לסייע את בני החצר
 לצנות להן צית שער להיות שומר
 הפתח ויש שם כלל ומרחיק את בני
 רשות הרבים מלהלך בחצר: ודלם.
 לשער החצר לנועלו: לא כל החצרות
 ראויים לצית שער. גמ' מפרש
 איון היא הראויה: ויפה פלגשי פטרי.
 לשאת עמסה בעול: גמ' ולא
 אישעמי כהדיה. לפי שמפסיק בענייני
 הנועקין ואין קולם נשמע: מגואי.
 לחצר גרישומא הוא לפי שגלת החצר
 נעול והעני לווען וצית שער שבפנים
 מפסיק הקול: מנראי. אינו מפסיק
 בפניו שהרי נכנס לתוכו וכשאין לו
 דלת עסקיין: פותחם ידיה
 מאנראי. העני פותחה ונכנס פותחת
 שירוד"ר בלע"ז והוא של עך וממיד
 המפתח לתוכו: שאינה סמוכה.
 המשוכה להלן מרשות הרבים: נשסה
 גופים. לחומת העיר: קבע ע"ה
 מסמרום. הזהר לדון כן ולא מוח
 ממנה: קיוצו צפיס. צית הקרוב
 לחומה לרץ לחומת העיר יומר מן
 הרחוק: רמא דשורא ארבעין. הטיל
 יציאת חומת העיר על החכמים כמו
 על שאר בני אדם: חול. שהוא
 מועט ממעשיהם של צדיקים: מגין
 על הים. והוא לו לחומה כדכתיב
 אשר שמתי חול גדול לים (ירמיה ט):
 אלו

מר ינוקא. הוא הגדול ועל שם שגולד צינקומו של רב חסדא קרי
 ליה מר ינוקא ומר קשישא הוא הנעיר ונולד בקשישומו של
 רב חסדא (ועיין רש"י כמובת פט: ד"ה מר): נהרדעי לטעמייהו.
 רב חמא נהרדעי הוא כדאמרין צפרק קמא דסנהדרין (דף פ' ז):

מר ינוקא ומר קשישא בריה דרב חסדא לרב
 אשי נהרדעי לטעמייהו (6) דאמר ר"ג אמר
 שמואל "האחינן שחלקו אין להן לא דרך זה
 על זה ולא חלונות זה על זה ולא סולמות
 זה על זה ולא אמת המים זה על זה והזהירו
 בהן שהלכות קבוצות הן (6) ורבא אמר יש
 להן: ההוא שטרא דיתמי דנפיק עליה תברא
 אמר רב חמא "אגבויי לא מגבינן ליה
 ומיקרע לא קרעינן ליה אגבויי לא מגבינן
 ליה דנפק תברא עליה מיקרע לא קרעינן
 ליה דכי גדלי יתמי דילמא מייתו ראייה
 ומרעי ליה אמר ליה רב אחא בריה דרבא
 לרבינא הלכתא מאי א"ל בבולהו הלכתא
 כרב חמא לבר מתברא דסהדי בשקרי לא
 מחזקינן מר זוטרא בריה דרב מרי אמר
 יבהא נמי הלכתא כרב חמא דאם איתא
 דתברא מעליא הוא איבעי ליה לאפוקי
 בחיי אבוהון ומדלא אפקיה שמע מינה זיופי
 זיפיה: ב"תני' ט) כופין אותו לבנות בית
 שער ודלת לחצרו רבן שמעון בן גמליאל
 אומר לא כל חצרות ראויות לבית שער
 יכופין אותו לבנות לעיר חומה ודלתים ובריה
 רשב"ג אומר לא כל העיירות ראויות לחומה
 יכמה יהא בעיר ויהא כאנשי העיר י"ב
 חדש יקנה בה בית דירה הרי הוא כאנשי
 העיר מיד: גמ' למימרא דבית שער
 מעליותא היא והא ההוא חסידא דהוה רגיל
 אליהו דהוה משתעי בהדיה עבד בית שער
 ותו לא משתעי בהדיה לא קשיא הא מגואי
 הא (10) מבראי ואי בעית אימא הא והא
 מבראי ולא קשיא הא דאית ליה דלת הא
 דלית ליה דלת אבע"א הא והא דאית ליה
 דלת ולא קשיא הא דאית ליה פותחת הא
 דלית ליה פותחת אי בעית אימא הא והא
 דאית ליה פותחת ולא קשיא הא דפותחת

ואי בעית אימא הא והא מבראי.
 ולא גרסינן הא והא מגואי
 דמגואי אין שייך לחלק בין אית ליה
 דלת ללית ליה וצין אית ליה פותחת
 ללית ליה דככל ענין הוא רע כיון שאין
 יכול לבא אלא עד פתח החצר ואין
 לפרש הא דלית ליה דלת כו' אלא
 קאי דהא צממני' כהדיא קמני כופין
 אותו לבנות דלת לחצר ומלאי דגרסי'
 מנראי קנת קשה דלא היו כשאר
 דלית ליה דלת ואלו ואלו מעלי הא והא
 פותחת והכא קניט ההוא דמעלי:
 ר"פ שבת ממון הן גובין. כיון
 דאין (11) סכנת נפשות לא
 אזלינן אלא צמר ממון (12) והכי נמי אמר
 בהגות בתרא (ב"ק דף קט"ז) שירא
 ההולכת במדבר ועמד עליה גייס
 מתחזין לפי ממון דליכא סכנת
 נפשות ממון דאין ליה גייסם דלא רק
 בשביל כיון ואף על גב דאמר בפ'
 זן סורר (סנהדרין דף ע"ג.) דהבא
 במתרתם נידון על שם סופו ומפרש
 רבא טעמא בגמ' משום חוקה דאין
 אדם מעמיד עצמו על ממון כו' ואפי'
 הילכן לא חשיב סכנת נפשות לפיכך
 אם יעמדו עליהם לטמיס ונתפשרו
 עמהם גובין לפי ממון אכל הכי
 (10) דטעו במדבר אמר התם
 דמתחזין אף לפי סכפות משום כיון
 דטעו איכא סכנת נפשות:
 ר"פ קירוב בתים הן גובין. פירש
 ר"ת ונותנין עניים קרובים
 יותר מרחוקים וכן עשירים קרובים
 יותר מעשירים רחוקים אכל עשירים
 כתיב ולי מה יקרו רעין אל מה עלמו ראשיהם ומכיו צמריה אספרם מחול ירכון:

נהרדעי לטעמייהו. רב חמא דמן נהרדעא הוא דלא ק"ל הא דלדור
 צה כדדרו אבהי ולס כן חילקנו אזיל לטעמייהו דנהרדעי דלמר
 שמואל דהוא מנהרדעא: האחינן שחלקו. ונטל זה שדה לנפון זה
 לדרוס והיה אצוי רגיל להיות לוי (ליכנס דרך זו לתוך זו אין יכול
 לומר דרך לי עליך: ולא חלונות.

לעבר על סמימת אורו: ולא
 סולמות. אם נטל זה צית וחצר זה
 נטל עלייה אין לו לקבוע סולם
 בחצירו של זה לעלות לעלייתו: ולא
 אמת המים